

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU MASZYN CIĘŻKICH I ROLNICZYCH

z dnia 21 stycznia 1980 r.

w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy w stocznich morskich przy budowie i remoncie jednostek pływających.

Na podstawie art. 208 § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. — Kodeks pracy (Dz. U. z 1974 r. Nr 24, poz. 141 i z 1975 r. Nr 16, poz. 91) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1.

Przepisy ogólne.

§ 1. Rozporządzenie ustala wymagania w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy w morskich stocznich produkcyjnych i remontowych przy budowie i remontach jednostek pływających.

§ 2. Użyte w rozporządzeniu określenia oznaczają:

- 1) jednostka pływająca — statek, prom, barkę lub inny obiekt pływający, budowany lub remontowany w stoczni,
- 2) nadzór — czynności podejmowane bezpośrednio w celu zapewnienia bezpieczeństwa pracownika wykonującego pracę w warunkach zagrożenia oraz w celu niezwłocznego udzielenia niezbędnej pomocy,
- 3) remont jednostki pływającej — prace konserwacyjne, naprawcze i modernizacyjne po awarii, w okresie gwarancyjnym, między rejsami oraz w celu uzyskania klasy rocznej i czteroletniej,
- 4) prace niebezpieczne — prace w miejscach, w których istnieje niebezpieczeństwo wybuchu, uduszenia, porażenia, zatrucia, zapylenia, porażenia prądem elektrycznym, napromieniowania substancjami radioaktywnymi, utonięcia, upadku z dużej wysokości, a w szczególności: prace wewnątrz zbiorników, kanałów, studni, aparatów; prace w stacjach transformatorowych, przy aparatach rentgenowskich i urządzeniach laserowych; prace pod wodą, na masztach, na zewnątrz burt; prace spawalnicze w pobliżu substancji łatwo palnych i wybuchowych; prace przy użyciu substancji żrących lub toksycznych; prace na wysokości, na rusztowaniach oraz prace transportowe i przeladunkowe, zwłaszcza wymagające ręcznego przenoszenia ciężarów.

§ 3. W stoczni należy zapewnić pracownikom ochronę przed ujemnym oddziaływaniem środowiska pracy oraz procesów produkcyjnych. W szczególności należy:

- 1) zapewnić sprawne technicznie i bezpieczne środki pracy,
- 2) zaopatrzyć pracowników w odzież, obuwie robocze i ochronne oraz sprzęt ochrony osobistej odpowiednio do obowiązujących norm,
- 3) zapewnić środki konieczne do udzielenia pierwszej pomocy w razie wypadku przy pracy,
- 4) zapewnić odpowiednie warunki higieniczno-sanitarne w miejscu pracy,
- 5) stosować środki konieczne do regeneracji sił pracowników zatrudnionych w trudnych warunkach atmosferycznych lub przy pracach wymagających szczególnego wysiłku fizycznego.

§ 4. Przy budowie i remoncie jednostek pływających może być zatrudniony wyłącznie pracownik, który:

- 1) odpowiada wymaganiom określonym w taryfikatorze kwalifikacyjnym dla danego stanowiska pracy,
- 2) został przeszkolony w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy na danym stanowisku pracy,
- 3) uzyskał orzeczenie lekarskie o dopuszczeniu do określonej pracy.

§ 5. W czasie każdej zmiany roboczej na jednostce pływającej powinien znajdować się pracownik przeszkolony w zakresie udzielania pierwszej pomocy oraz odpowiednio zaopatrzona apteczka.

§ 6. Jeżeli instrukcje obsługi maszyn, urządzeń i narzędzi, wydane przez producentów, określają szczegółowe wymagania w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, postanowienia tych instrukcji stosuje się dodatkowo.

§ 7. 1. Każdy pracownik jest obowiązany zaalarmować przełożonego o groźącym niebezpieczeństwie.

2. W razie stwierdzenia bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia należy wstrzymać prace i podjąć niezbędne kroki w celu usunięcia zagrożenia.

Rozdział 2

Podstawowe zasady bezpieczeństwa i higieny pracy
w stoczniach.

§ 8. 1. Jednostki pływające oraz obiekty stałe znajdujące się na terenie stoczni powinny mieć zapewnioną dostępną łączność z pogotowiem ratunkowym, służą pożarną, służbą bezpieczeństwa i higieny pracy oraz dyspozytorem stoczni.

2. Dyrektorzy stoczni ustalą wykazy komórek organizacyjnych, w których powinny znajdować się plany rozmieszczenia jednostek pływających i obiektów stałych na terenie stoczni.

§ 9. Przed przystąpieniem do budowy lub remontu jednostki pływającej należy opracować dokumentację rozmieszczenia sprzętu przeciwpożarowego, dróg ewakuacyjnych i sygnalizacji oraz tymczasowych instalacji energetycznych, wody, gazów technicznych, wentylacji i ogrzewania jednostki.

§ 10. 1. Prace niebezpieczne i uciążliwe dla otoczenia powinny być w miarę możliwości wykonywane na zmianach o najmniejszym zatrudnieniu.

2. Rejon wykonywania prac niebezpiecznych należy oznakować odpowiednio do rodzaju zagrożenia.

§ 11. Przed przystąpieniem do prac niebezpiecznych mistrz obowiązany jest uzgodnić z kierującym budową lub remontem czas, termin i sposób wykonania tych prac oraz zapewnić nadzór nad ich realizacją.

§ 12. Po zakończeniu zmiany roboczej mistrz jest obowiązany sprawdzić, czy wszyscy pracownicy opuścili stanowiska pracy.

§ 13. 1. Ilość materiałów składowanych na jednostce pływającej, przeznaczonych do jej budowy lub remontu, powinna być ograniczona do niezbędnego minimum; ilość i miejsce składowania tych materiałów ustala kierujący budową lub remontem.

2. Odpady materiałowe i inne zbędne przedmioty powinny być usuwane z jednostki pływającej bezpośrednio po zakończeniu pracy, a najpóźniej po zakończeniu zmiany roboczej.

§ 14. 1. Środki i przedmioty pracy na jednostkach pływających powinny być przechowywane w sposób uniemożliwiający ich niekontrolowane przemieszczanie.

2. Zabronione jest pozostawianie materiałów, odpadów, narzędzi i oprzyrządowania na rusztowaniach, w pobliżu otworów i luków nie zabezpieczonych zrębnicami lub na krawędziach pokładów, a także w miejscach, w których mogłyby stanowić zagrożenie dla zdrowia i życia pracowników.

§ 15. 1. Przed wydaniem pracownikowi urządzeń mechanicznych, oprzyrządowania i narzędzi zasilanych energią elektryczną należy każdorazowo sprawdzić ich sprawność oraz stan zabezpieczenia przeciwporażeniowego.

2. Urządzenia, oprzyrządowanie i narzędzia, o których mowa w ust. 1, powinny być poddawane okresowej kontroli stanu technicznego.

3. Napraw narzędzi mogą dokonywać wyłącznie pracownicy do tego uprawnieni.

§ 16. Nie wolno dokonywać napraw mechanizmów i urządzeń znajdujących się w ruchu, będących pod ciśnieniem lub napięciem prądu elektrycznego.

§ 17. Przed zamknięciem włazów lub napełnieniem zbiorników należy upewnić się, czy w zbiornikach nie ma ludzi.

§ 18. W pobliżu wejść na jednostkę pływającą oraz w zasięgu urządzeń dźwignicowych powinny znajdować się nosze przystosowane do transportu pionowego osób chorych.

§ 19. 1. W pomieszczeniach jednostek pływających powinna być zapewniona wentylacja i ogrzewanie.

2. W pomieszczeniach, w których nie można zapewnić skutecznej wentylacji, należy zaopatrzyć pracowników w niezbędny sprzęt ochrony osobistej.

§ 20. 1. Oświetlenie powinno zapewniać dostateczną widoczność stanowisk pracy, przejść, progów, stópni, uskoków, zagłębień, otworów i innych przeszkód oraz miejsc niebezpiecznych.

2. Rodzaj oświetlenia oraz sposób rozmieszczenia punktów świetlnych powinny zapewniać ochronę pracowników przed osłepieniem.

Rozdział 3

Transport wewnętrzstoczniowy.

§ 21. 1. Drogi na terenie stoczni powinny być oznakowane i utrzymane zgodnie z zasadami ruchu na drogach publicznych, w sposób zapewniający bezpieczeństwo pracy.

2. Na terenie stoczni powinny być wyznaczone i oznakowane drogi pożarowe.

§ 22. 1. Ruch samochodów osobowych na terenie stoczni powinien zostać ograniczony do niezbędnego minimum.

2. Szczegółowe zasady korzystania z dróg na terenie stoczni i wewnątrz pomieszczeń produkcyjnych, zapewniające bezpieczeństwo pracy, określają instrukcje stoczniowe.

§ 23. 1. Ciągi komunikacyjne, na jednostce pływającej powinny być wyznaczone i rozbudowywane bieżąco w miarę postępu jej budowy lub remontu, zgodnie z dokumentacją konstrukcyjną tej jednostki. Przejścia, wejścia i wyjścia powinny być wykonane zgodnie z wymaganiami bezpieczeństwa pracy i bezpieczeństwa przeciwpożarowego.

2. Otwarte luki o zrębnicach niższych niż 0,75 m oraz inne otwory znajdujące się na jednostkach pływających powinny być zabezpieczone w sposób chroniący pracowników przed możliwością upadku.

§ 24. 1. Nabrzeża basenów stoczniowych powinny być wyposażone w drabinki zejściowe, sięgające co najmniej 0,5 m poniżej średniego najniższego poziomu wody i rozmieszczone względem siebie w odległości nie przekraczającej 50 m.

2. Krawędzie doków i pochylni w miejscach, w których różnica poziomów przekracza 1 m, należy zabezpieczyć barierkami.

§ 25. Nabrzeża powinny być wyposażone w koła ratunkowe z linką, rozmieszczone nie rzadziej niż co 30 m.

§ 26. 1. Schodnie, trapy, drabiny i pomosty, łączące jednostki pływające z lądem lub pomiędzy sobą, powinny być wykonane zgodnie z dokumentacją techniczną, uwzględniającą przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy i bezpieczeństwa przeciwpożarowego. Dopuszczalne obciążenie trapów i pomostów powinno być oznakowane w sposób trwały na widocznym miejscu.

2. Każda budowana lub remontowana w stoczni jednostka pływająca, której długość przekracza 30 m, powinna posiadać co najmniej dwa połączenia z lądem lub inną jednostką pływającą.

§ 27. Nawierzchnie placów przeznaczonych do prac montażowych i składowania materiałów, stanowisk do wodowania oraz nabrzeży powinny być utwardzone.

§ 28. 1. Kierowcy platform samobieżnych, poruszających się po terenie stoczni, powinni posiadać co najmniej kwalifikacje wymagane od kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 t oraz upoważnienie stoczni do prowadzenia tych pojazdów.

2. Kierowcy pojazdów mechanicznych, przeznaczonych do przewozu ładunków spakietyzowanych lub pojemników, powinni posiadać co najmniej kwalifikacje wymagane od kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym do 3,5 t.

3. Kierowcy żurawi samojezdnych, poza kwalifikacjami wymienionymi w ust. 2, powinni posiadać uprawnienia dźwignicowego.

§ 29. Urządzenia transportowe, należy zabezpieczyć przed uruchomieniem przez osoby nie upoważnione.

§ 30. Dźwignica, w której kabina operatora jest usytuowana na wysokości ponad 30 m od poziomu ustawienia dźwigni, powinna być wyposażona w pomocniczy dźwig osobowy.

§ 31. 1. Przemieszczanie ładunków za pomocą urządzeń dźwignicowych powinno odbywać się z użyciem atestowanych zawiesi dobranych do ciężaru i kształtu tych ładunków.

2. Pojedynczych zawiesi linowych nie wolno wykonywać z lin współwzitych.

3. Przedłużanie zawiesi przez ich łączenie jest dozwolone tylko za pomocą szakli.

4. Maksymalne obciążenie zawiesi połączonych w sposób określony w ust. 3 nie może przekroczyć najwyższego dopuszczalnego obciążenia roboczego zawiesia najslabszego.

5. Zawiesia i podnośniki powinny być ewidencjonowane i poddawane okresowym badaniom stanu technicznego.

6. Stan techniczny lin i łańcuchów, zawiesi i podnośników oraz należących do nich uchwytów i łączników powinien być sprawdzany w drodze oględzin zewnętrznych każdorazowo:

- 1) przed wydaniem do użytkowania — przez wydającego,
- 2) przed użyciem — przez użytkownika.

§ 32. 1. Zawiesia należy mocować do podnoszonych przedmiotów przez opasanie lub za pomocą uchwytów i szakli.

2. W miejscach styku z ostrymi krawędziami zawiesia powinny być chronione podkładkami zabezpieczającymi liny lub łańcuchy przed uszkodzeniem.

3. Łańcuchy lub liny opasujące ładunek należy układać bez węzłów i przekreżeń. Zgięcia zawiesia linowego powinny być oddalone od końca petli mocującej co najmniej o 0,3 m i znajdować się poza zapłotem.

4. Rodzaj i długość zawiesi używanych przy pracach transportowych powinny być określone w instrukcjach stoczniowych.

§ 33. Zabrania się użytkowania w transporcie pojemników i palet bez ważnych atestów.

§ 34. Podnoszenie i obracanie sekcji kadłuba lub innych elementów wielkogabarytowych oraz praca zespołowa dźwignic powinna być wykonywana pod nadzorem mistrza lub brygadzysty przeszkolonego w zakresie wykonywania tych operacji.

§ 35. Praca urządzeń dźwignicowych na zewnątrz pomieszczeń w temperaturze poniżej -20°C jest dozwolona tylko w wypadkach wyjątkowych, na podstawie odrębnej decyzji dyrektora stoczni.

§ 36. 1. Przy wykonywaniu operacji obracania sekcji kadłuba łączny ciężar podnoszonego ładunku i oprzyrządowania transportowego nie powinien przekraczać 80% dopuszczalnego udźwigu pojedynczej dźwigni lub dopuszczalnego udźwigu sumarycznego dźwignic przy pracy zespołowej.

2. Przy przemieszczaniu sekcji kadłuba łączny ciężar podnoszonego ładunku i oprzyrządowania transportowego nie może przekraczać:

- 1) 85% dopuszczalnego udźwigu łącznego, jeśli operację wykonują suwnice pracujące zespołowo,
- 2) 90% dopuszczalnego udźwigu łącznego, jeśli operację wykonują żurawie pracujące zespołowo.

§ 37. 1. Żurawie pływające mogą pracować parami, jeśli szybkość wiatru nie przekracza 5 m/s, a pontony żurawi zostały umocowane w sposób uniemożliwiający ich ruchy poprzeczne i wzdłużne względem siebie.

2. Użycie do podnoszenia zespołowego dźwignic o różnych udźwigach dopuszczalnych wymaga zgody nadzoru dźwignicowego stoczni.

3. Przemieszczanie ładunków przy zastosowaniu zespołowej pracy dźwignic jest dozwolone tylko przy użyciu trawersów zapewniających obciążenie dźwignic w sposób równomierny lub proporcjonalny do udźwigu dopuszczalnego każdej z nich.

§ 38. 1. Manewr transportowania ładunku powinien być sygnalizowany.

2. Rusztowania i inne elementy, znajdujące się w pobliżu podnoszonego lub opuszczanego ładunku, nie mogą znajdować się w odległości mniejszej niż 1 m od obwodu okręgu, jaki może zatoczyć najbardziej wysunięty element obracającego się ładunku.

§ 39. 1. Ręczne naprowadzanie zawieszonoego na dźwigni elementu konstrukcyjnego jest dopuszczalne wyłącznie przy jego montowaniu i tylko w ostatniej fazie transportu.

2. Wypadki, w jakich dozwolone jest ręczne naprowadzanie, o którym mowa w ust. 1, oraz wchodzenie pod lub na przedmiot zawieszony na dźwigni, a także sposób zabezpieczenia pracowników, powinny być określone w instrukcjach stoczniowych.

§ 40. 1. Obowiązek zabezpieczenia transportowanych przedmiotów przed przesunięciem, przewróceniem lub wypadnięciem spoczywa na kierowcy i osobie kierującej operacją transportową.

2. Środki transportu kołowego, przewożące elementy, których rozmiary powodują przekroczenie obrysów skrajni dróg wewnątrzstoczniowych, powinny być pilotowane i oznakowane w sposób zapewniający bezpieczeństwo transportu.

§ 41. 1. Haki i zaczepy wolno mocować wyłącznie do uchwytów i otworów przewidzianych do tego celu w konstrukcji przedmiotu podnoszonego lub kadłubie jednostki pływającej.

2. Uchwyty służące do transportu przy montażu i dociąganiu sekcji oraz wieszaniu wciągników powinny być atestowane, a wielkość dopuszczalnego obciążenia powinna być na nich oznaczona w sposób widoczny i trwały.

3. Spawanie uchwytów nośnych może być wykonane przez spawacza posiadającego odpowiednie uprawnienia. Obok spawu powinny być odbite w sposób widoczny znaki rozpoznawcze spawacza i odbierającego.

Rozdział 4.

Praca na wysokości.

§ 42. Sposób wykonania rusztowań służących do celów montażowych lub transportowych na jednostkach pływających w budowie i remoncie powinna określać dokumentacja konstrukcyjno-techniczna.

§ 43. Rusztowania, których wysokość przekracza 1 m, oraz rusztowania służące do montowania i transportu ciężkich konstrukcji, niezależnie od ich wysokości, podlegają odbiorowi technicznemu w stoczni.

§ 44. Na rusztowaniach, w pobliżu przejść, w miejscach dobrze widocznych, powinny być wywieszane tablice informujące o przydatności rusztowania do eksploatacji oraz o wielkości maksymalnego dopuszczalnego obciążenia pomostów.

§ 45. 1. Rusztowanie z pomostem roboczym powinno być wyposażone w barierki ochronne i krawężniki, zabezpieczające ludzi i przedmioty przed upadkiem.

2. Odległość pomostu od kadłuba statku lub innej konstrukcji nie może przekraczać 0,1 m.

§ 46. Zabronione jest budowanie i rozbieranie rusztowań zewnętrznych na jednostkach pływających:

- 1) podczas burzy i przy wietrze o sile powyżej 5° w skali Beauforta,

- 2) w czasie gęstej mgły, gołoledzi, ciągłych opadów deszczu lub śniegu.

§ 47. Przy budowie i remoncie jednostek pływających nie wolno stosować rusztowań wiszących, mających konstrukcję nośną wykonaną z drewna lub lin.

§ 48. Przy pracach wykonywanych z ławek bosmańskich należy zachować wymagania dotyczące prac niebezpiecznych i stosować sprzęt chroniący przed upadkiem z wysokości i utonięciem, a w szczególności: liny asekuracyjne, pasy bezpieczeństwa, kamizelki ratunkowe i inne urządzenia zabezpieczające.

§ 49. 1. Rusztowanie pływające może być dopuszczone do eksploatacji po uzyskaniu świadectwa stateczności i pływalności i jeżeli spełnione są wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy określone dla tych rusztowań.

2. Rusztowanie powinno być zamocowane w sposób wykluczający możliwość odsunięcia się od burty jednostki pływającej.

3. Przebywanie na pomostach roboczych rusztowania w czasie jego przemieszczania jest zabronione.

§ 50. Zabrania się wykonywania prac z koszów i ławek bosmańskich oraz na rusztowaniach zawieszonych lub ustawionych na zewnątrz kadłuba jednostki pływającej:

- 1) podczas burzy lub przy wietrze o sile powyżej 5° w skali Beauforta,
- 2) przy temperaturze poniżej -10°C ,
- 3) w czasie gęstej mgły, gołoledzi, ciągłych opadów deszczu lub śniegu.

Rozdział 5.

Instalacje energetyczne i gazów technicznych.

§ 51. 1. Elementy służące do łączenia poszczególnych instalacji energetycznych i instalacji gazów technicznych powinny różnić się kształtem i sposobem łączenia w celu zabezpieczenia przed nie zamierzonym przyłączeniem do sieci będącej pod innym napięciem lub mylnym połączeniem złączy instalacji tlenowej, acetylenowej lub sprężonego powietrza.

2. Rurociągi i armatura instalacji gazów technicznych pary i wody powinny być oznakowane zgodnie z wymaganiami Polskich Norm.

§ 52. 1. Tymczasowe instalacje elektryczne powinny odpowiadać warunkom ochrony przeciwporażeniowej, przewidzianym dla urządzeń o napięciu do 1 kV.

2. W każdym wypadku stosowania urządzeń i instalacji tymczasowych, zasilanych prądem zmiennym o napięciu do 42 V, należy ocenić, czy w danych warunkach nie istnieje konieczność stosowania niezbędnego zabezpieczenia.

3. Do zasilania elektrycznych narzędzi i przyrządów montażowych, obrabiarek oraz urządzeń używanych do obsługi procesu budowy jednostek pływających wolno stosować napięcie przekraczające 42 V, pod warunkiem spełnienia wymagań ochrony przeciwporażeniowej, o których mowa w ust. 1.

§ 53. 1. Połączenia elastyczne, łączące tymczasowe instalacje znajdujące się na jednostce pływającej z rozdzielnicami lądowymi, powinny mieć taki zapas długości, aby podczas przechyłów jednostki i jej ruchów, spowodowanych pływami, nie nastąpiło zerwanie przewodów.

2. Tymczasowe instalacje elektroenergetyczne powinny być oznakowane w sposób trwały za pomocą tabliczek znamionowych, opasek metalowych lub w inny równorzędny sposób.

3. Uruchomienie i eksploatacja tymczasowych instalacji elektroenergetycznych i gazów technicznych na jednostkach pływających powinny odbywać się pod nadzorem pracownika uprawnionego do ich obsługi.

4. Rozdzielacze tlenu i acetylenu oraz punkty czerpania sprężonego powietrza na jednostce pływającej powinny być rozmieszczone w sposób umożliwiający ułożenie przewodów tak, aby nie utrudniały swobodnego poruszania się pracowników po tej jednostce.

§ 54. 1. Umieszczenie na jednostce pływającej gazów palnych i tlenu w butlach jest dopuszczalne wyłącznie w czasie prób jednostki w morzu oraz w wypadkach awaryjnych za zgodą dyrektora stoczni.

2. W wypadkach, o których mowa w ust. 1, użycie gazów w butlach wymaga określenia środków koniecznych do zapewnienia bezpieczeństwa i higieny pracy.

§ 55. Rozpoczęcie na jednostce pływającej prac spawalniczych lub palenia gazowego może nastąpić wyłącznie po uzyskaniu zgody kierującego budową lub remontem.

Rozdział 6.

Stosowanie urządzeń wytwarzających promieniowanie.

§ 56. 1. Prace przy użyciu izotopów promieniotwórczych oraz aparatury rentgenowskiej powinny być nadzorowane przez odpowiednio przeszkolone osoby, odpowiedzialne za stan ochrony przed promieniowaniem.

2. W wypadku jednoczesnego wykonywania w kilku miejscach prac, o których mowa w ust. 1, nadzór powinien być zapewniony we wszystkich miejscach wykonywania tych prac.

§ 57. 1. Urządzenie zawierające izotopy promieniotwórcze, z chwilą pobrania z miejsca przechowywania, powinno znajdować się pod nadzorem pracownika wyznaczonego spośród stałej obsługi tego urządzenia.

2. Transport aparatury zawierającej substancje promieniotwórcze powinien być wykonywany z zachowaniem szczególnej ostrożności oraz nadzorowany przez pracownika stale obsługującego tę aparaturę.

3. Szczegółowe wymagania bezpieczeństwa transportu, o którym mowa w ust. 2, określają instrukcje stoczniowe.

§ 58. Po zakończeniu na jednostce pływającej pracy przy użyciu urządzeń zawierających substancje promieniotwórcze urządzenia te powinny być niezwłocznie przeniesione do miejsca stałego przechowywania.

§ 59. W każdym wypadku stosowania na jednostce pływającej urządzeń laserowych należy uprzednio dostosować wydaną przez producenta instrukcję obsługi do istniejących w stoczni warunków wykonywania pracy.

Rozdział 7

Prace kadłubowe.

§ 60. Pracowników zatrudnionych przy pracach na terenie otwartym należy zabezpieczyć przed opadami atmosferycznymi za pomocą zadaszeń, osłon tkaninowych lub wiat.

§ 61. Na przejściach prowadzących na powierzchnie montażowe znajdujące się powyżej 0,3 m nad otaczającym terenem powinny być wykonane schody.

§ 62. 1. Przed przemieszczeniem lub obróceniem sekcji kadłuba jednostki pływającej należy sprawdzić:

- 1) prawidłowość wykonanych prac spawalniczych,
- 2) zgodność wykonania uchwytów z dokumentacją techniczną,
- 3) zwolnienie wszystkich połączeń sekcji z podłożem i podporami,
- 4) usunięcie z sekcji zbędnych uchwytów, klamer i innego sprzętu montowanego oraz ziemi, wody, lodu i śniegu,
- 5) ciężar sekcji,
- 6) przygotowanie stanowiska składowania lub montażu do ułożenia sekcji,
- 7) prawidłowość oświetlenia.

2. Zabrania się odwracania za pomocą dźwignicy sekcji, których długość w płaszczyźnie obrotu przewyższa wysokość podnoszenia tego urządzenia.

3. W razie wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa pracy przy przemieszczaniu sekcji, operację tę należy przerwać, a sekcję opuścić.

§ 63. 1. Stojaki i podpory sekcji powinny być wykonane i ustawione zgodnie z dokumentacją techniczną i mieć trwale oznaczoną nośność.

2. Odłączenie zawiesi po opuszczeniu sekcji może nastąpić po sprawdzeniu, czy sekcja jest prawidłowo ułożona.

§ 64. Przed przystąpieniem do przesuwania sekcji kadłuba przy użyciu liny należy zabezpieczyć:

- 1) poszczególne stanowiska pracy przed uderzeniem liny w razie jej zerwania,
- 2) pochylnię i strefę działania liny przed dostępem osób nie zatrudnionych przy przesuwaniu.

§ 65. 1. Ściągacze, podpory masztowe, odciągi i inne urządzenia służące do montażu sekcji kadłubów powinny być atestowane, a wielkość dopuszczalnego obciążenia powinna być oznakowana na nich w sposób widoczny i trwały.

2. Sprawność urządzeń, o których mowa w ust. 1, należy sprawdzać każdorazowo przed użyciem.

§ 66. Przy wazeniu elementów jednostki pływającej metodą podwieszania stosuje się odpowiednio przepisy § 62.

§ 67. Usunięcie w czasie montażu sekcji podpór, zawiesi i innych elementów służących do podtrzymywania sekcji może nastąpić wyłącznie na polecenie mistrza.

§ 68. 1. Obsługę bram, doków, pochylni, zapadni do wodowania oraz stacji pomp należy powierzać wyłącznie pracownikom odpowiednio przeszkolonym.

2. Z chwilą zamknięcia bram i wypompowania wody ze stanowiska do wodowania należy zapewnić nadzór nad bramami i stacją pomp oraz zabezpieczyć je przed dostępem osób nie upoważnionych.

§ 69. Dokumentacja konstrukcyjno-technologiczna prac wykonywanych w trakcie montażu jednostki pływającej powinna określać szczegółowe wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy przy pracach montażowych.

§ 70. Przed wodowaniem jednostki pływającej lub jej części należy:

- 1) przeprowadzić analizę stateczności jednostki na wodzie,
- 2) przeprowadzić próby szczelności kadłuba oraz sprawdzić szczelność zamknięć otworów części podwodnej,
- 3) opróżnić zęzy i zbiorniki (z wyjątkiem konstrukcyjnie przewidzianych balastów),
- 4) usunąć z jednostki pływającej i stanowiska do wodowania odpady oraz zbędne przedmioty i urządzenia,
- 5) sprawdzić prawidłowość montażu elementów służących do wodowania jednostki pływającej,
- 6) dokonać niezbędnych zabezpieczeń przewidzianych w dokumentacji wodowania,
- 7) przygotować akwen do wodowania jednostki,
- 8) zabezpieczyć jednostki pływające i urządzenia znajdujące się na wodzie przed możliwością zerwania urządzeń cumowniczych podczas wodowania,
- 9) wydzielić teren dostępny wyłącznie dla osób zatrudnionych przy wodowaniu,
- 10) zapewnić na czas wodowania obecność w pobliżu pochylni karetki pogotowia z personelem medycznym oraz co najmniej jednej sekcji straży pożarnej w gotowości bojowej.

§ 71. 1. W czasie wodowania pracownicy biorący udział w wodowaniu podlegają wyłącznie osobie kierującej wodowaniem.

2. Kierujący wodowaniem oraz pilot powinni posiadać szczegółowy wykaz załogi biorącej udział w wodowaniu. Po przeprowadzeniu wodowania pilot powinien sprawdzić według wykazu zejście załogi z jednostki pływającej.

3. W czasie wodowania, na jednostkach pływających wodowanych z pochylni wzdłużnych, doków lub podnośników, mogą przebywać wyłącznie pracownicy obsługujący operację wodowania.

4. Kierujący wodowaniem powinien mieć zapewnioną bezpośrednią łączność z ładem i holownikami.

§ 72. Zabronione jest przebywanie ludzi na jednostkach pływających, w czasie ich wodowania z pochylni zrzutowych, za pomocą żurawia lub wózków.

Rozdział 3

Prace wyposażeniowe.

§ 73. 1. Prace wyposażeniowe na zwodowanej jednostce pływającej mogą być podjęte dopiero po zapewnieniu bezpiecznej stateczności tej jednostki.

2. Ocena stateczności jednostki pływającej w kolejnych fazach wyposażania należy przeprowadzać zgodnie z dokumentacją opracowaną na podstawie pomiarów wykonanych po wodowaniu: jednostki prototypowej, pierwszej jednostki nowej serii, jednostki ze znacznymi zmianami konstrukcyjnymi oraz każdej piątej jednostki serii.

3. Ustawianie na pokładzie jednostki pływającej ciężarów oraz przepompowywanie zbiorników, mogące mieć wpływ na jej stateczność, może nastąpić wyłącznie za zgodą kierującego budową lub remontem.

4. Przed przystąpieniem do przegłębienia jednostki pływającej należy sprawdzić, czy rozmieszczenie ciężarów nie spowoduje utraty stateczności poprzecznej tej jednostki.

5. W czasie trwania prac wyposażeniowych wykonywanych na jednostce pływającej znajdującej się na wodzie należy zabezpieczyć zawory zaburtowe, w szczególności kingstonowe, przed przypadkowym ich otwarciem przez osoby nie upoważnione.

§ 74. Prace przy użyciu sprężonych gazów niepalnych oraz próby hydrauliczne i pneumatyczne mogą wykonywać wyłącznie pracownicy posiadający odpowiednie kwalifikacje.

§ 75. Na elementach wyposażenia, montowanych przy użyciu podnośników lub urządzeń dźwignicowych, należy oznakować w sposób widoczny ich ciężar całkowity.

§ 76. 1. Włazy komunikacyjne, montażowe oraz przejścia stwarzające niebezpieczeństwo upadku powinny być zabezpieczone pokrywami, ogrodzeniem, barierkami lub w inny sposób chroniący przed upadkiem.

2. Pochylnie rufowe statków i konstrukcje z nimi związane powinny być zabezpieczone barierkami ochronnymi i krawężnikami. Jeżeli ze względów technologicznych zabezpieczenie takie nie jest możliwe, zabrania się urządzania przejść w pobliżu pochylni.

§ 77. 1. Pontony używane przy pracach wyposażeniowych powinny być zaopatrzone w koła ratunkowe, liny i bosaki.

2. Jeżeli ponton jest bez nadburcia lub barierki ochronnej, pracownicy na nim zatrudnieni są obowiązani nosić kamizelki ratunkowe.

§ 78. Terminy i zakresy prac prowadzonych w pobliżu śrub napędowych i płetw sterowych powinny być uzgodnione z zespołami montującymi te urządzenia oraz zatwierdzone przez kierującego budową lub remontem.

§ 79. Podczas montażu maszyny sterowej pletwa steru powinna być zabezpieczona przed niekontrolowanym wychyleniem.

§ 80. Przed napełnieniem instalacji jednostki pływającej należy:

- 1) przeprowadzić odbiór jakościowy montażu instalacji zgodnie z wymaganiami określonymi w dokumentacji technicznej,
- 2) zainstalować i wyregulować urządzenia kontrolno-pomiarowe i sygnalizacyjne, a urządzenia do awaryjnego otwierania lub zamykania zaworów zabezpieczyć przed dostępem osób nie upoważnionych,
- 3) zabezpieczyć pomieszczenia, w których następuje napełnianie instalacji gazami skroplonymi lub czynnikami chłodniczymi, przed dostępem osób nie zatrudnionych przy tych czynnościach.

§ 81. 1. Przed włączeniem napięcia do obwodu instalacji elektrycznej na jednostce pływającej należy:

- 1) przeprowadzić kontrolę jakości obwodu,
- 2) zabezpieczyć obwody nie uruchamiane przed dopływem prądu elektrycznego,
- 3) wyznaczyć stały nadzór nad uruchamianymi obwodami instalacji elektrycznej.

2. Włączenie napięcia może zostać dokonane po porozumieniu z kierownictwem budowy i pod nadzorem odpowiedzialnego mistrza montażu instalacji elektrycznej.

§ 82. 1. Przy podłączaniu jednostki pływającej do źródła prądu elektrycznego znajdującego się na lądzie, podłączający powinien każdorazowo sprawdzić na wejściowych tablicach rozdzielczych biegunowość i kolejność faz przekazywanej energii elektrycznej.

2. Wykonywanie prac w oddanej do eksploatacji sieci elektrycznej po włączeniu napięcia dozwolone jest wyłącznie za zgodą odpowiedzialnego mistrza po odłączeniu obwodu od źródeł zasilania, wyjęciu z tablicy rozdzielczej bezpieczników, założeniu tablic ostrzegawczych, przeprowadzeniu koniecznych prac przygotowawczych i zwarciu faz obwodu.

Rozdział 9.

Nakładanie powłok ochronnych, izolacyjnych i laminowanie.

§ 83. Urządzenia techniczne i instalacje służące do oczyszczania powierzchni lub nakładania powłok ochronnych, znajdujące się pod ciśnieniem, powinny być stale kontrolowane przez służby dozoru technicznego stoczni.

§ 84. Powierzchnie i miejsca, w których występuje zagrożenie powodowane czyszczeniem za pomocą srotowania, malowaniem natryskowym i myciem gorącą wodą, powinny być odpowiednio oznakowane.

§ 85. 1. Wytrawianie materiałów hutniczych może być wykonywane na terenie otwartym, pod warunkiem zabezpieczenia miejsca wytrawiania przed dostępem osób postronnych.

2. Składowiska naczyń z kwasami służącymi do wytrawiania, urządzone na terenie, o którym mowa w ust. 1, powinny być wydzielone dodatkowym ogrodzeniem.

3. Przy wejściach na teren, o którym mowa w ust. 1 i 2, należy umieścić tablice ostrzegawcze.

§ 86. 1. Ładowanie materiałów hutniczych do wapien, w których następuje wytrawianie na otwartym terenie, może odbywać się wyłącznie za pomocą pojemników i mechanicznych urządzeń dźwignicowych, zapewniających bezpieczeństwo pracy.

2. Wanny znajdujące się na terenie otwartym powinny być zaopatrzone w pokrywy.

3. Po zakończeniu pracy wanny należy zakryć.

§ 87. 1. W pomieszczeniach lub na terenie trawialni powinny być założone instalacje wodociągowe służące do zmywania i splukiwania pomieszczeń i urządzeń.

2. W trawialniach powinny przebywać jednocześnie co najmniej dwie osoby, nie licząc stałej obsługi urządzeń dźwignicowych.

§ 88. Farby, mieszanki farb oraz chemikalia, przeznaczone do prac prowadzonych na jednostkach pływających, powinny być przygotowane na lądzie; wypadki niezbędnych, technologicznie uzasadnionych odstępstw mogą być określone w instrukcjach stoczniowych.

§ 89. 1. W czasie malowania zbiorników i pomieszczeń trudno dostępnych, z wyjątkiem drobnych prac malarzkich (poprawek, uzupełnień), oraz w czasie pracy w pomieszczeniach, w których może pracować tylko jedna osoba, mistrz powinien zorganizować nadzór w celu ubezpieczenia osób pracujących z zewnątrz.

2. Jeśli podczas laminowania, klejenia, wykonywania prac malarzkich i innych wydzielają się składniki wybuchowe lub szkodliwe dla zdrowia, należy w otoczeniu prowadzonych prac wyznaczyć i odpowiednio oznakować strefy, w których przebywanie osób nie zatrudnionych, wykonywanie innych prac i posługiwanie się otwartym ogniem jest zabronione.

3. Na jednostkach pływających nie wolno malować ani laminować systemem natryskowym pomieszczeń mniejszych niż 15 m².

4. Przy malowaniu systemem hydrodynamicznym węże doprowadzające farbę do pistoletów powinny być zabezpieczone przed uszkodzeniami mechanicznymi.

5. W czasie przerw w pracy ciśnienie w przewodach pneumatycznych i hydraulicznych urządzeń natryskowych powinno być zredukowane do zera.

6. Instalacje i urządzenia do malowania i laminowania powinny być zabezpieczone przed gromadzeniem się ładunków elektrostatycznych przez ich uziemianie lub w inny skuteczny sposób.

§ 90. Składniki żywicy sztucznych używanych do laminowania należy przechowywać w pojemnikach wykonanych z materiałów nieiskrzących, ze szczelnymi pokrywami.

§ 91. 1. Urządzenia zaopatrzone w palenisko, służące do podgrzewania substancji bitumicznych i innych, powinny być wyposażone w iskrochrony.

2. Naczynia, w których następuje podgrzewanie substancji określonych w ust. 1, należy ostonić przed przedostaniem się wody do wnętrza tych naczyń.

3. Urządzeń, o których mowa w ust. 1, nie wolno stosować na jednostkach pływających oraz ustawiać w pobliżu materiałów łatwo palnych.

4. Zabrania się przenoszenia roztopionych substancji, o których mowa w ust. 1, w naczyniach otwartych oraz po drabinach.

Rozdział 10.

Próby jednostek pływających.

§ 92. 1. Próby poszczególnych systemów, urządzeń i mechanizmów powinny odbywać się pod nadzorem mistrza.

2. Podczas przeprowadzania prób gaszenia siłowni i innych pomieszczeń na jednostce pływającej mogą znajdować się wyłącznie pracownicy uczestniczący w tych próbach.

3. W czasie przeprowadzania prób instalacji gaśniczych na jednostce pływającej powinna znajdować się w pogotowiu grupa ratownicza, wyposażona w sprzęt określony przez stocznię w instrukcjach stoczniowych.

§ 93. 1. Pomieszczenia i rejonów prób, w których istnieją zagrożenia bezpieczeństwa pracy, powinny być zabezpieczone przed dostępem osób nie zatrudnionych i oznakowane tablicami informacyjno-ostrzegawczymi.

2. Pomieszczenia, w których dokonywane są próby gaszenia, powinny być zabezpieczone przed wydostaniem się na zewnątrz czynników szkodliwych. Po przeprowadzeniu prób gaszenia należy pomieszczenia poddać dokładnym zabiegom wentylacyjnym, a następnie sprawdzić stopień stężenia czynników szkodliwych.

3. Pomieszczenia, o których mowa w ust. 2, powinny być zabezpieczone przed dostępem ludzi.

4. Rozpoczęcie prób, o których mowa w ust. 2, może nastąpić za zgodą kierującego budową lub remontem, po uprzednim uzgodnieniu ze służbami pracującymi w rejonie zagrożenia oraz po stwierdzeniu, że w rejonie tym nie znajdują się ludzie.

5. Podczas przeprowadzania prób pomieszczeń chłodzonych należy sprawdzić, czy w pomieszczeniach tych nie ma ludzi.

6. Po przeprowadzeniu prób instalacji gaśniczych urządzenia służące do awaryjnego uruchomienia tych instalacji należy zabezpieczyć przed dostępem osób nie upoważnionych.

§ 94. W czasie przeprowadzania prób należy:

- 1) zapewnić przebieg prób nie zagrażający nabrzeżom i obiektom stoczniowym lub portowym,
- 2) zabezpieczyć jednostkę pływającą dodatkowymi cumami,

3) zabezpieczyć przed zerwaniem cum inne jednostki pływające,

4) zabezpieczyć ster jednostki pływającej, a także stery jednostek pływających znajdujących się w pobliżu rejonu prób,

5) usunąć z akwenu stoczniowego przedmioty, które mogłyby zakłócić przebieg prób,

6) wywiesić tablice ostrzegawcze i tablice informujące jednostki przepływające obok o dokonywanej próbie.

§ 95. 1. W czasie prób obciążeń wytrzymałościowych na jednostce pływającej elementy obciążające powinny być zabezpieczone przed przesunięciem się lub upadkiem.

2. W czasie przeprowadzania prób prądnic oporniki prądu elektrycznego używane w tych próbach powinny być:

- 1) zabezpieczone przed dostępem osób nie upoważnionych,
- 2) wyposażone w niezbędne zabezpieczenia (w tym również przeciwporażeniowe) i urządzenia sygnalizacyjne,
- 3) nadzorowane przez wyznaczonego pracownika.

§ 96. Załoga jednostki pływającej oraz pozostałe osoby biorące udział w rejsie próbnym powinny mieć zapewnione odpowiednie warunki wyżywienia i wypoczynku oraz opiekę lekarską na miejscu.

§ 97. Przy przeprowadzaniu prób mechanizmów, urządzeń i instalacji stosuje się odpowiednio przepisy § 93 i 95.

§ 98. Miejsce wykonania namiarów dewiacyjnych i kompensacji kompasu, miejsce przeprowadzania prób: cyrkulacji, urządzenia kotwicznego i urządzeń połowowych określa kapitan jednostki pływającej.

§ 99. Prób maszyn i urządzeń przetwórczych mogą dokonywać tylko upoważnieni pracownicy armatora, producenta lub odpowiednio przeszkoleni pracownicy stoczni.

§ 100. Zabrania się wykonywania podczas rejsu próbnego prac, które zagrażają życiu załogi lub bezpieczeństwu jednostki pływającej.

Rozdział 11.

Remonty jednostek pływających.

§ 101. Przed podjęciem prac remontowych stocznia powinna sprawdzić wykonanie prac przygotowawczych obciążających armatora oraz ważność atestów urządzeń przejętych w użytkowanie.

§ 102. Decyzję o wejściu pracowników na jednostkę pływającą, która poddana była fumigacji, wydaje kierujący remontem, po uprzednim uzyskaniu zgody właściwego państwowego inspektora sanitarnego lub innej upoważnionej jednostki.

§ 103. 1. Zezwolenie na wejście do zbiorników, w których znajdowało się paliwo, produkty naftowe, gazy lub

cięcie szkodliwe dla zdrowia, wydaje kierujący remontem na podstawie świadectwa stwierdzającego usunięcie ze zbiornika substancji szkodliwych, wystawionego przez właściwe laboratorium pomiarowo-badawcze.

2. Mistrz jest obowiązany zorganizować nadzór w celu zapewnienia bezpieczeństwa i pomocy pracownikom wchodzącym do zbiorników, o których mowa w ust. 1.

§ 104. Przy pracach podwodnych wolno zatrudniać wyłącznie nurków lub pletwonurków posiadających udokumentowane uprawnienia do wykonywania tych prac.

Rozdział 12

Dokowanie i cumowanie jednostek pływających.

§ 105. Każde dokowanie jednostki pływającej:

- 1) pasażerskiej,
- 2) należącej do marynarki wojennej,
- 3) której ciężar przekracza nominalną nośność doku,
- 4) która utraciła pływalność lub ma poważnie uszkodzony kadłub,
- 5) której normalne dokowanie jest utrudnione,

należy przeprowadzić zgodnie z wydanymi przez stocznię instrukcjami technologicznymi, uwzględniającymi zasady bezpieczeństwa i higieny pracy.

§ 106. Zabrania się przebywania na doku osób nie zatrudnionych przy dokowaniu oraz pracy żurawi dokowych w czasie zanurzania i wynurzenia doku.

§ 107. Pomosty łączące jednostkę pływającą z dokiem należy wyposażyć w barierki i siatki ochronne.

§ 108. Na każdej zwodowanej jednostce pływającej powinien znajdować się trap sztormowy zawieszony od strony wody w sposób umożliwiający wejście na pokład tej jednostki.

§ 109. 1. Cumowanie powinno być wykonywane pod nadzorem kierownika zespołu cumowniczego.

2. Holowanie i przestawianie jednostek pływających wolno powierzać wyłącznie pilotom posiadającym odpowiednie uprawnienia.

§ 110. 1. Kierujący budową lub remontem obowiązany jest zgłaszać komórce organizacyjnej, odpowiedzialnej za cumowanie, wszelkie prace wymagające zmian w cumowaniu.

2. Podczas cumowania zabrania się przebywania osób nie upoważnionych w obrębie lin i urządzeń cumowniczych

zarówno na pokładzie jednostki pływającej, jak i na nabrzeżu.

§ 111. Podczas każdej zmiany roboczej należy dokonać przeglądu stanu cumowania jednostek pływających oraz usunąć zauważone nieprawidłowości.

§ 112. Do urządzeń cumowniczych na pokładzie jednostki pływającej i na nabrzeżu powinien być zapewniony wolny dostęp.

§ 113. 1. Ilość i wymiary lin cumowniczych, mocujących jednostkę pływającą do nabrzeża w okresie budowy, powinny odpowiadać wymaganiom eksploatacyjnym dotyczącym tej jednostki, przewidzianym w dokumentacji technicznej.

2. Do cumowania jednostek pływających należy używać wyłącznie pachołków i przewłok, specjalnie przeznaczonych do tego celu na pokładach oraz pachołków i pierścieni znajdujących się na nabrzeżu.

§ 114. Podczas sztormu w każdym zamkniętym akwenie stoczniowym powinien znajdować się co najmniej jeden holownik oraz brygada cumowników!

Rozdział 13

Przepisy końcowe.

§ 115. 1. Szczegółowe wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy w stoczniach przy budowie i remoncie jednostek pływających określają stoczniowe instrukcje technologiczne i stanowiskowe.

2. Instrukcje, o których mowa w ust. 1, powinny określać w szczególności terminy i zakres badania stanu technicznego maszyn, urządzeń, narzędzi i oprzyrządowania, sposób użycia sprzętu ochrony osobistej i innych zabezpieczeń, tryb odbioru i dopuszczania do eksploatacji instalacji, maszyn i urządzeń oraz sposób wykonywania nadzoru na poszczególnych stanowiskach pracy.

§ 116. W sprawach dotyczących budowy i remontu jednostek pływających, nie uregulowanych w rozporządzeniu, stosuje się odpowiednio przepisy o bezpieczeństwie i higienie pracy, dotyczące prac wykonywanych w poszczególnych gałęziach gospodarki, wymienione w instrukcji stoczni.

§ 117. Pracownicy zatrudnieni przy pracach wykonywanych w stoczniach morskich przy budowie i remoncie jednostek pływających powinni być zapoznani z przepisami rozporządzenia i instrukcji, określających szczegółowe zasady wykonywania poszczególnych rodzajów prac.

§ 118. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 31 marca 1980 r.

Minister Przemysłu Maszyn Ciężkich i Rolniczych:

F. Adamkiewicz